

وٲنا جياوازهكان له فهزاي (سٲاو له بیکٲت)ی (داستان بهرزان)دا.. بٲند باجهلان

سهره تا :

(سٲاو له بیکٲت)، ناونیشانی دهقٲکی (داستان بهرزان)ه که تیايدا شاعیر بهرهو کٲمهٲٲک وٲنای جياوازی شيعری ئاراسته‌مان دهکا، کٲمهٲٲک وٲنا که سهر به فهزاي جياوازن له‌نٲو فهزاي دهقه‌که‌دا جٲگایان ده‌بٲته‌وه.

له شيعره‌که‌دا گهٲانه‌وه بٲ ئه‌و هه‌ستانه‌ی له ژيانه‌وه جٲده‌مٲنن، به خه‌ياٲی گه‌یشتن به مردنٲک که له‌وه‌یه نزيك بٲت، ده‌بينين، وٲناکان به‌رده‌وام ده‌بن تا سنووری گه‌یشتن به‌و وٲنايه‌ی، گه‌یشتن پٲی به‌ستراوه‌ته‌وه به سنووره ترازاوه‌کانی نيشتمان‌ه‌وه. چونکه کٲی ده‌قه‌که کارکردنه له‌نٲو ئازار و سه‌فه‌ره له ئازارٲکه‌وه به‌رهو ئازارٲکی تر، ئه‌وا له سٲبه‌ری به‌شٲک له دیدگا‌کانی (فریدريک نيتشه)دا(1)، قسه له‌سهر شيعره‌که ده‌که‌ين.

پاڅی يه‌که‌م: ئهٲماسه‌کانی نٲو جيها‌نٲکی تاريخ

گوزارشتکردن له دنيايه‌کی تاريخ که ناخمان پٲ ده‌کا له تاریکی و نیگا و هه‌ستيشمان به هه‌مان شٲوه، وه‌کو (دنيای هه‌بوو)ی نٲو شيعره‌که قسه‌ی له‌سهر کراوه، بٲیه شاعیر به‌رده‌وام ده‌يه‌وٲ له‌م دنيايهٲ ابکا، ٲاکردنٲک که ده‌ره‌نجامی هه‌مان ئه‌و ململانٲيه‌یه له ئاستی ژياندا ده‌يکات.

((ئهٲماسه‌کان له ناومدا

ده‌جوٲٲنه‌وه و

گه‌شه ده‌که‌ن

ٲٲگرييان له‌ده‌که‌م نه‌دره‌وشٲنه‌وه

په‌رش نه‌بن

نه‌شکٲن

نه‌توٲنه‌وه

له جيها‌نٲکدا که تاريخه.))

ئه‌و به‌هاييه‌ی له ناخی شاعیردا هه‌ستی پٲکرا، هه‌مان ئه‌و ئهٲماسه‌یه که پٲويستی به جٲرٲک له پارٲزگاریی خودی هه‌یه، واته ئه‌وه شاعیره

ده بټ له ئاستي ټو هموو تاريخييه مهزنه، پارټزگاري لهو ټه ماسه
تاقانه يه بکا که وزه ي بهرده وامي خوده و به نه ماني، (خود بکي
ته نيا و بټه ټز) ده بټه ټه چټق. به ئامانجي دوورکه وتنه وه لهو
مه ترسيه گوره يه ي تاريخي و هاتني تاريخي مه زن، ده بټه ټه پارټزهر
و پاسه واني ټه ماسه که ي ناخي.

ټم ململان ټه له گه ټ ژيان و تاريخي، فهزايه کي بهر فراواني فهلسه فه ي
(نيتشه) ده گر ټه وه. (نيتشه) شه رابي نه ده خوارده وه و گوره يي
ده به سته وه به ئازاره وه، ياني ټه وانه ي له ټ گاي شه راب و ټ اکړدنه وه
خټ يان ده خه نه نټو دټ خي نا ئاگايي، چيتر گوره نين، بټه يه بهرکه وتن
به ئازار وه کو پټ ويستي ده بينر ټ که ټه مه ش پټ چټ وانه ي ديدگاي
(شټ پنډاوه ر) ه (2)، به ټ ام په يوه ندي (نيتشه) له گه ټ ټ استي، وه کو
په يوه ندي (مارتن لټر) (3) نه بوو له گه ټ (ټيما ني ئايد لټر)،
سنووردار نه بوو، ئاسته جيا وازه کاني ده گرته وه، هر ټه م ديدگايه يه
وا ده کا لاي (نيتشه) به زه يي بکه وټه ټه نټو قا ټ بي خراپه وه، کا ټ ټ تټ
به زه ييت به من دټه وه، له بهر ټه وه نيه خټ شته وټم، به ټ کو له وه
ده ترسي ټه وي به سهر من ها تووه به سهر تټ ش بټ، له ټ گاي نيشانداني
به زه ييه وه، ټو ترسه له خټ دوورده خه يه وه.

شاعير له شيعره که دا بهرده وام فټري ټه وه مان ده کا، سهر به ئازار ټ کي
دياريکراو نه بين، دټ خه جيا وازه کاني ئازار تاق ي بکه ينه وه و خټ مان
ټالووده ي يه ک جټري ئازار نه که ين که ټه مه ش به شټ که لهو دنيا يه ي
له نټو شيعره که دا مانيفټ ست ده بټت و دنيا ي ټه و ئازاره
هه ميشه ييانه يه، ناخمان داگير ده که ن و ټ حمان ئاو ټ زاني گونا هه کاني
ټينسان ده که ن. پارټزگاري کړدني خود له ناخ و ټه ماسه که ي که
فاکته ري مان وه يه تي، ديسان وه ده مان به نه وه بټ ټه و شه قامانه ي، پټن
له ئازار، له ئازاره گوره کاني نيشتمان وه تا ئازاره
سهرابييه کاني شيعر، له ئازاره هه ميشه ييه کاني سووتاني باخچه وه، تا
ئازاره سووره کاني مردني گوټ، ټو وه کو چټ له که يه ک که سووتان
ناسنامه ي وجد ي بټ، ده يه وټت فټري وانه جيا وازه کاني ژيان مان بکا.

((گران ه له ما ټه که مدا که سټ که هه بټت بيري بکه م

که سټ که هه بټت له دټ مدا

که سټ که له ما ټه که يدا بيرم بکات)).

((من تا که مر ټ قم

پټ که وه دټ ست و دوو ژمن

ده بټت له ده ستيان ټ بکه م

من ټو نه فره تم ټه ي دټ

ټو نه فره ته!!))

ته نيایي شاعير به ئاشکرا هه ستي پټ ده کړټ. شاعيري ته نيا، ته نيایي

خښی ده به ست ته وه به بیرکردنه وه وه، واته مادام که سځک نییه شاعیر
بیری بکا یان ئه و بیری شاعیر بکا، که واته شاعیر ته نیایه،
ته نیایه که نابهخته وه ری به شوښن خښیدا ده هښښ، چونکه هه میسه
ئه وانیه یادمان ده کهن و بیرمان له ده که نه وه، ده بڼه هځکاری
به خته وه ریمان. وه کو (ئه رست) ده ښښ: به خته وه ری ئامانجی یه که می
کرداره کانمانه، وه له لهو سیاقه دا به خته وه ری به ستراوه ته وه به
بیرکردنه وه وه، مادام که سځک نییه بیری بکه ین و که سځک نییه بیرمان
بکا، که واته ئه و خودی له دهره وهی مندا بوونی هه یه، من نییه
به ځکو سځبه ر که ده یه و ځځځی من ببین له سر شانځی ژیا ندا، ئه گینا
ئه وه خود نییه که به خته وه ره.

(نیتشه) کات ته تووشی نه خښییه که ده بښت، بځ خوشکه که ی ده نووسځت: هیچ
قه شه یه که نه یه ته سر گځ ه که م، دواتر که له و نه خښییه چاک
ده بښته وه، و ځستگه یه کی تری ته نیایی (نیتشه) دښت، ئه و کاته ی
خښه ویستترین هاو ځځی که (واگنر) ه ته نیای ده کا و له (به یروت)
که نسځرتنگه له کا ساز ده کا، گوزارشتن له پیر زییه کانی مه سیحیه ت،
چونکه (نیتشه) ئه گهرچی ئه خلاقیا تی مه سیحی قه بوو بوو، به ځام ته و او
دژی سیفه ته خوداییه کانی ئه و بوو، پځیوا بوو (پځځس) بنیا تنه ری
مه سیحیه ته، هر ئه مه ش وای ده کرد که بځځ: شه راب و مه سیحیه ت یه که
سرچاوه که یان ده کاته وه ئه ویشیان بځه ځشکردنی خه ځکه، بځیه کات له
(واگنر) جار که تر باوه ش بځ مه سیحیه ت ده کاته وه، (نیتشه) اده ستی
ته نیایی ده کا.

ته نیایی هه میسه نمایشی بازار ده کا، وه له زځرجار مرځی ته نیا چځځ
له و بازارانه ی ته نیایی ده بښځ و خځی جوانتر ده ناسځ و که مه ځگا و
ئووی تر باشتړ ده ناسځ، ئه و ناسینه درځځ ده بښته وه تا ئه ستانه ی
ناسینی خودا و له ځځگای ته نیاییه وه، خودایه کی ته نیا ده ناسځ. شاعیر
له م ده قه دا، دوو با ځمان پځده دا که به رده وام سځراغی که سه
ته نیا کانی پځ بکه ین، به جځځځ ئه وه نده خه یا ځمان ده با بځ لای ئووی
تری ته نیا، زځرجار ته نیاییه جه وه رییه که که ته نیایی شاعیره،
ده بښته دوو ځیانی گه یشته و نه گه یشته، گه یشته به و خځشیانیه ی ژیان
ده یا نچځځ له باغی نه ستدا، نه گه یشته به و نځرگزه ی مردن ده یچځځځ له
ماځی حه قیقه ت و ئه به دیه تدا، بځیه له ده قه که دا له پاځ نمایشی دیوه
سهرابییه که ی ژیان، پځناسه یه کی دیکه بځ مردنیش دښت، یانی کات
مردن دښت، ته نیایی دښت، کات له کیش ته نیایی دښت، ئه و دیوه سهرابییه ی
ژیان که باسما ن کرد، چیتړ نا توانځ نمایش بکا.

((شتځک فریای مرځف بکه وځت

ته نه که یه که ځځنی به تاځ

تا ته شځځځ / سندوقځځ لم / ئیسپا نه یه که / به له عه یه که

مـبـايلـك / كـرهـفـانـهـك / پارـهـيـهـكـي دـاو

فـريـاي مـرـفـ بـكهـوتـ

فـريـاي خـي بـكهـوتـ مـرـفـ

شـتـك فـريـاي مـرـفـ بـكهـوتـ))

هـهـيـهـكـي زـمـانـهـوانـي لـهـم پارـچـه شـيـعـرهـدا بـوونـي هـهـيـه، دـهـبـوو شـاعـير بـتـ: تـهـنـهـكـهـيـهـكـي بـهـتـاي يـي، چـونـكه ئـهـوـي بـهـتـايـه تـهـنـهـكـهـيـهـنـهـكـي نـهـكـي نـهـكـه. بـه هـر حـا دـهـقـهـكـه بـهـدـواي فـريـادـهـسـكـ دـهـگـهـي، دـهـسـتي ئـيـنـسان بـگـر و بـه بـهـاـكـانـي مـرـفـ بـوونـي شـادـبـكا تـهـوـه، بـاـوـهـش بـه مـرـفـ قـدا بـكات و بـيـكا تـهـوـه بـه مـرـفـ، جـا ئـهـو فـريـادـهـسـه تـهـنـهـكـهـيـهـكـي بـهـتـاي يـي نـن بـتـ ياخـود مـبـايلـك ياخـود كـرهـفـانـهـكـي يـان هـر شـتـكـكـه دـهـتـوانـي فـريـاي مـرـفـ بـكهـوتـ. دـوايـيـن شـت كـه شـاعـير وـهـكو فـريـادـهـسـي مـرـفـ دـهـيـبـيـنـي، مـرـفـ قـه، وـاتـه مـرـفـ كـتـا شـتـه ئـومـدـي ئـهـوـهـمـان پـيـي بـتـ بـتـوانـي مـرـفـ زـگـار بـكا. ئـهـم يـزـبـهـنـديـه پـهـيـژـهـيـهـي لـه شـيـعـرهـكـهـدا هـا تـوـوه، دـيوـكـي ئـيـسـتـيـكـي دـهـقـهـكـهـمـان بـيـهـيـان دـهـكا كـه گـوزـارـشـتي وـشـهـكـانـه لـه مـژـووـكـكـه مـژـووـي مـرـفـ قـه و ئـسـتا و دـاها تـووـكـكـه هـي مـرـفـ قـه.

ئـهـوـي شـيـعـرهـكـه دـهـيـي ئـهـوـهـيـه كـه: زـيـنـهـي مـرـفـ قـهـكـان جـيـگـاي ئـومـدـي نـيـن، بـهـكـو پـوـيـسـتـه شـهـقـام و كـيـان و خـانـوـهـكـان تـهـي بـكهـيـن بـيـهـيـهـي ئـهـوـي مـرـفـ قـكـ بـدـيـنـهـوـه كـه كـيـهـهـبـت بـيـهـي مـرـفـ قـكـي تـر. (نـيـتـشـه) بـهـرـدـهـوام كـشـهـي هـهـبـوو لـهـگـه زـيـنـه، بـگـره كـشـهـي گـهـورـهـي (نـيـتـشـه) كـشـهـبـوو لـهـگـه دـيـموـكـراسـيـهـت، بـه دـرـي دـهـيـيـنـي و پـيـوا بـوو دـهـوـهـتـكـكـه بـيـهـيـهـزـهـكـان پـيـكـيان هـيـناـوه، بـهـهـزـهـكـانـيـان كـتـ و زـنجـير كـردـووـه، بـهـيـام كـهـسـي بـهـهـز شـهـهـوـهـتي لـهـنا و نـابـات بـهـكـو يـي كـيـهـي دـهـخـات، ئـهـم گـرـفـتـهـش لـه (وـهـاي گـوت زـهـرـدـهـشـت) دـا زـيـا تـر دـهـرـدـهـكـهـو. كـتـيـهـكـه لـه چـوار بـهـش پـكـ دـت و بـه دـهـرـبـيـنـكـي شـاعـيرـانـه نـوـوسـراـوه، تـيـاـيـدا كـار كـراـوه بـيـهـي تـكـشـكـانـدـنـي خـاچ. بـه كـورـتي: (زـهـرـدـهـشـت) دـواي دـهـسـا لـه گـشـهـگـيري لـه ئـهـشـكـهـوت دـتـه دـهـرـهـو و بـاـوـهـي بـهـو خـودا يـه نـهـماـوه مـهـسـيـحـيـهـت بـاسـي دـهـكا، لـهـرـهـو دـنيـاي مـرـفـ قـي بـاـيـامـان پـيـهـنـاسـيـنـي.

ئـهـو تـهـنـيـايـيـهـي شـاعـير تـووشـي بـووـه، پـوـيـسـتي بـه كـهـسـي دـووـهـمـي قـسـهـكـهـره كـه بـيـت بـه سـبـهـرـكـ و شوـيـنـي شـاعـير بـكهـوتـ، بـهـيـام شـاعـير نـايـهـوتـ سـبـهـرـهـكـي هـي خـي بـت يـان هـي هـيچ مـرـفـ قـكـي تـر، لـهـبـهـر خـراپـهـي زـيـري مـرـفـ، دـهـيـهـو سـبـهـرـهـكـي هـي مـبـايلـك ياخـود بـهـلـهـيـهـكـي ياخـود ئـيـسـپـانـهـيـهـكـ بـت. ئـهـو كـاتـهـي نـامـبـوونـي مـرـفـ دـهـبـتـه شـتـكـي ئـاسـايـي، خـود دـت لـهـنـو ئـهـو بـازنـهـي نـامـيـهـدا، بـه قـهـمـي وـجـود، وـيـنـهـي مـردن و بـه قـهـمـي مـردن وـيـنـهـي ژـيـان دـهـكـشـ، تـازـه كـه لـه دـيـدـگـاي ئـهـودا دـرهـنـگـه بـيـهـي ئـهـوـي فـريـادـهـسـكـي زـهـمـيـنـي بـت، ئـهـوا ئـيـتر دـنيـاي زـهـمـين چـيـتر دـنيـاي هـاتـني فـريـادـهـسـهـكـان نـيـه، بـيـهـي بـهـشـون كـهـسـكـي تـر و

دنیا یه کی تر ده گه ټټ جگه له زه وی و مرځ څه له ته نیایی دووری
بخه نه وه، ته نیاییه ک که نه بټه و ټټگهی دابه زین له نیشتمانی
ته نیاییه کی با ټټادا، بټه یه چون گه ټټیده یه ک نمایشی څی ده کا!

پاڅی دووهم: ستمی مرځ له مرځ و هاتنی خیانه ت!

شاعیر در ټټه به ناساندن کی دیکهی مرځ څه ددها. ټټوهی مرځ به مرځ
ده ناس ټټ، خودی مرځ څه، بټه یه هر ټټو خوده ز ټټرجار خیانه ت له
به ها کانی مرځ ټټوون ده کا و ناسنامه و ټټناسه یه ک به مرځ څه ده به خش،
که هی مرځ څه نییه، ټټه گینا مرځ څه بټه ده بټه خیانه تکار بټه ت؟!
(جیهانی من جیهانی دیکهی ز ټټری تیایه
ماندوونا بټه له دروستکردنی بټه شایی
به رله وهی گه ردوون بخنک ټټ
به رله وهی گه ردوون بتو ټټته وه.))

د ټټزینه وهی ده رچه یه ک که شاعیر په یوه ست ده کا به ټټوم ټټده که وه، له
ده ره نجامی ټټو گه شت و گه ټټانه څ ټټرایه وه یه به ناخی څ ټټیدا ده یکا،
د ټټزینه وهی جیهان ټټک له ن ټټو زیهن و ټټحی شاعیردا که دابن له و
دنیا یه ی مرځ څه کان ټټاو ټټزانی بوون، باسیان کراوه، بټه یه ده یه و ټټت
وه کو واقع مامه ټټه له گه ټټدنیا تازه د ټټزراوه که ی ن ټټو ناخی بکا و
وه کو خیا ټټ مامه ټټه له گه ټټدنیا هه بووه که ی ده ره وهی څ ټټی بکا،
ټټه گهر چی له ټټوو که شدا دنیای ده ره وه دنیای واقع و دنیای ناوه وه
دنیا ی خیا ټټ، وه ټټ هه میسه حه قیقه ت له قو ټټاییدا بوونی هه یه نه ک له
ټټوو که ش و بټه شاییدا. ټټو بټه شاییه گه وره یه ی خود ده رکی ټټ ده کا،
ټټستا گه ردوون کی تر د ټټت و ټټی ده کا ته وه، گه ردوون ټټک له ناخی ټټو
خوده وه له دایک ده بټه ت و تا سنووری ټټاسمان ټټیدامه به وجودی څ ټټی
ده کا، بټه یه ه ټټنده د ټټنیایه له و گه ردوونه ی ناخی، وه کو دنیای
قه بوو ټټکراوی څ ټټی ټټمانی ده ناس ټټن ټټنه ک جیهان ټټک که نه توانر
مامه ټټه ی له گه ټټبکر.

بټه د ټټزینه وهی ټټو جیهانه، شاعیر ده یویست که س ټټک بټه ت به هاو ټټی،
ټټستا که نا ټټوم ټټده له هاتنی ټټو که سه، ناچار هانا بټه څ ټټی ده بات و
له ن ټټو قو ټټاییه کانی څ ټټیدا به ته نیا ټټو جیهانه ده د ټټز ټټته وه، کا ت ټټک
ده زان ټټو که سه ی قه رار بوو هاو ټټی ټټو گه شته ی بټه ت و له و ش ټټشه ییدا
له گه ټټی بټه ت، ټټیتر نایه ت. (نیتشه) به رده وام (واگنهر)ی هاو ټټی
کرد بوو به و که سه ی، له باب ته تی گه ټټانی به دوا ی حه قیقه تدا هاوده می
بټه ت، ټټه گهر چی سه ره تا هه ردووکیان له ژر کار یگهری فه لسه فه ی
(ش ټټنهاوهر) بوون، به ټټام کا ت ټټک بارود ټټخی (واگنهر)ی له (به یروت)
بینی، زانی که چیتر هاو ټټکی ناتوان ټټو له و ش ټټشه ټټه خلاقییه ی باسی

ده كرد، هاووده می بـت، بـیه له کاتی سهره مهرگی (واگنهر) دا، (نیتشه) کتـبی (وه های گوت زهردهشت) ی بـ نووسی، بهـام (واگنهر) فریا نه کهوت بیخوـنـته وه، له کاتی شـتبوونیدا هـشتا (نیتشه) به هاوـکهی ده گوت: ژانـك من ئه و پیاوهم خـشده ویست. هاوـکهی چیتـر نه بوو به هاووده می شـشـی.

ئـمه لـره نامانه و دیدگای یهـكـك لهـم دووانه بـه پـنـین بهـسـر نه وهی تردا، له وه یه دیدگای ئـمه وه کو دیدگای سـیهـم دهـرکه وـ که ده که وـته دهـره وهی هـردوو دیدگاهـه، زیاتر مه بهـستمانه جهـخت لهـسـر ئه و په یوه ندیه بکه یـنه وه، کهـسـك ده بهـستـته وه به دـسته وه. ئه و کاته ی مـرـق له هاوـکهی جیاده بـته وه، ئه و اـووبه ووی دوو یانـکی ده کاته وه، ئه گهر دنیا یه کی پـبـه خـشـ جوانتر له و دنیا ی پـشـووتر به یه که وه کـشاویانه، ئه و اـکارـك ده کا ده که وـته نـو بازه ی چاکه وه، خـ ئه گهر کارـك بکا که جـهـشتنی ئه و به واتای خـشاردنه وه و نه مانی بـت لای ئه و، ئه و اـ ئه و خـشاردنه وه یه ده که وـته نـو بازه ی خراپه وه، بـیه ئه و (دـسته بکوژ) ه که له و وکه شدا وه کو فریاد هـس هات، ئـستا ژانـك جه لاد ده بینـ.

((من تا که مـرـقـم))

پـکه وه دـست و دووژمن

ده بـت له دهـستیان اـبکهـم

من ئه و نه فره ته م ئه ی دـ

ئه و نه فره ته!!))

له پاژی یه که مدا، له باره ی ئه م پارچه شیعره وه قسه مان کرد، ده توانین له م پاژه شدا له وانگه یه کی دیکه وه باسی بکه یـن. خیانه تی دـست، ترسناکترین جـری خیانه ته، خیانه تـك هـنده به ئازاره، فریای ئه وه ناکه وین پارچه شکاوه کانی دـمان کـبکه یـنه وه، فریای ئه وه ناکه وین به دـست بـبـین: ئه ی دووژمن بـچی ئاوات کرد؟! فریای ئه وه ناکه وین دنیا به بـیه ی سپی هـنگ بکه یـن و سـا و له ئاشتی بکه یـن، چونکه هه میشه خیانه تی دـست له پـشه وهی هه موو ئه و خیانه تانه یه، دنیا پـ ده که ن له سه راب و زـرا به کانه مان وه کو شه مه نده فره ی جوانی و شه مشه مه کوـره وه کو چـله که ی ئارامی پـ ده ناسـنـن، بـیه به ئازارترین جـری خیانه ت، خیانه تی دـسته به رامبه ر دـست، خیانه تی جوانیه به رامبه ری دـ!

(نیتشه) ههستی به کاریگه ری ئه و خـبه که مزانیـنه کردبوو که هه ندـ جار وا له کـیله ده کا، به رامبه ری گه وره که ی بوهـستـته وه و بـبـته زگارکه ری دنیا. مـرـقی باـا که له وپه ی چاکه و خراپه یه (خیانه تیش وه کو دـخـك له خراپه)، گاـته به هه موو تراژیدیایهـك ده کا، هه وـ ده دا مناـه که شی باـا بـت، مـرـقی باـا ئامانهـك نهـك جـری مـرـق،

بـاـيـه ئـهـوانـهـى وـهـكـو تـوـخـمـكـ ياـخـود جـرـكـى مـرـقـ لـه بـارـهـى مـرـقـى
بـاـاـوـه دـهـدـوـنـ، نـهـيـاـنـتـوـانـيـوـه لـه جـهـوـهـرى ئـهـو مـرـقـ بـگـهـنـ، بـهـكـو
سـهـرـاـبـكـ لـه تـنـهـگـهـيـشـتـن بـهـيـان دـهـكـنـ، چـونـكـه وـهـكـو گـوتـمـانـ: مـرـقـى
بـاـاـ ئـاـمـانـجـه نـهـكـ جـرـى مـرـقـ، هـهـرـكـاـتـكـ مـرـقـى بـاـاـ وـهـكـو جـرـى مـرـقـ
بـيـنـرا، ئـهـوا لـه حـقـيـقـهـتـى ئـهـو ئـاـمـانـجـه كـه مـرـقـى بـاـاـيـه،
دووردهكهوينهوه.

دووركهوتنهوه له دـسـت لـهـبـهـر بـوـونـى بـهـرـژـهـوـه نـدـيـيـهـكـ كـه لـهـنـو
هـهـنـاسـهـى دـسـتـكـى تـرـدا دـهـسـتـدـهـكـهـوـ، خـسـتـنـهـوـوى تـهـرـزـكـى دـيـكـهـى
خـيـانـهـتـه، ئـهـو خـيـانـهـتـه وـا لـه كـهـسـكـ دـهـكـا وـاز لـه هـهـنـدـكـ لـه
دـسـتـانـى بـهـنـدـ لـهـبـهـر ئـهـوـهـى كـارى ئـهـو لـه ئـسـتـاـدا سـپـارـدـهـى كـهـسـانـكـ
كـراـوه كـه لـه جـنـسـى جـوانـى نـيـنـ، چـونـكـه نـاـكـرـكـ كـهـسـكـ جـوان بـتـ و بـبـتـه
بـهـشـكـ لـه خـيـانـهـتـى كـهـسـكـ بـهـرـاـمـبـهـر كـهـسـكـى تـر. ئـهـو دـنـيا پـ لـه
خـيـانـهـتـه كـه شـاعـيـر بـاسـى دـهـكـا، دـرـژـدـهـبـتـهـوـه تـا سـنـوـورى گـهـيـشـتـن بـه
خـيـانـهـتـكـى گـهـوـرـهـتـر كـه خـيـانـهـتـى خـودـه بـهـرـاـمـبـهـر خـودـ خـى، وـاـتـه
ئـهـو كـاـتـهـى ئـهـو خـودـه نـائـومـد دـهـبـتـ خـيـانـهـت لـهـوانـى تـر بـكا و
دـهـسـهـا تـى ئـهـوـهـى نـيـيـه وـهـا خـيـانـهـتـكـ بـكا، نـاـچـار خـيـانـهـت لـه خـودـى
خـى دـهـكـا و دـهـبـتـه خـائـيـنـكـى ئـهـبـهـدى كـه تـا كـتـايـى ئـهـو خـودـه،
خـيـانـهـتـى خـودـ ئـيـدـاـمـه پـدـهـدا.

پاژى سـيـهـم: خـود لـهـنـوـان ئـاـگـر و جـيـهـاـنـدا
وـهـكـو لـه پـاژى يـهـكـهـم و دـوـوـهـمـدا بـاسـى ئـهـو نـائـومـدـيـيـه مـهـزـنـهـمـان كـرد
كـه شـاعـيـر بـاسـى كـرد و بـه خـيـانـهـت كـتـايـى پـهـنـا، ئـسـتـا وـنـايـهـكـ لـه
جـيـهـانـى ئـاـگـرـيـن دـتـه پـشـهـوـه كـه خـود بـهـرـهـو ئـاـگـرـسـتـانـى حـدـهـبا و
وـاى لـدـهـكـا پـرـسـيـار لـهـبـارـهـى ئـهـو جـيـهـانـه پـ لـه ئـازـارـهـوـه بـكا، خـى
تـيـادا دـهـبـيـنـتـهـوـه و نـمـايـشـى حـى خـى تـيـادا دـهـكـا.

((هـهـبـكـه ئـهـى هـهـواى نـاو سـهـرـم

جـيـهـان بـخـهـرـه تـرـسـهـوـه

وـهـكـ دـى مـن كـه گـ دـهـخـوات

لـه تـاو سـهـرـكـ كـه ئـاـگـرـه))

ئـهـو هـهـوايـهـى شـاعـيـر بـاسـى دـهـكـا، دـهـبـتـ كـوژـنـهـرـهـوـهـى ئـهـو جـيـهـانـه
تـرـساـو و دـهـكـه گـگـرتـوـوـهـى كـه ئـاـگـر نـاسـنـاـمـهـيـهـتـى، نـاسـنـاـمـهـى گـكـ كـه بـه
زـمـانـى ئـاـگـر گـوزـارـشـت لـه سـوـوتـانـى خـود دـهـكـا و سـاـكـانـى تـهـنـيـايـى بـه
فـچـهـى نـائـومـدـى دـهـكـشـ و ئـازـارـهـكـان لـه پـهـنـجـهـرـهـى ئـاـوـهـوـه هـهـدـهـدا تـه
نـو كـانـيـاوـى نـائـومـدـيـيـهـوـه، بـاـيـه مـهـسـهـلـهـى بـوـونـى سـهـرـكـ لـه ئـاـگـر
دـهـبـتـه چـهـقـى بـاسـ و نـازـانـرـ چـنـ شـاعـيـر لـه سـيـاقـى ئـهـو دـهـكـه پـ لـه گـه
زـگـارـبـكـريـ مـهـگـهـر بـه هـاتـنـى ئـهـو هـهـوا فـنـكـ و كـوژـنـهـرـهـوـهـيـهـى كـه لـه
سـهـرى شـاعـيـرـهـوـه سـهـرـچـاـوه دـهـگـر و دـهـبـتـه پـدـهـشـتى كـوژـانـدـنـهـوـهـى ئـهـو

ئاگره‌ی هه‌موو وجدی شاعیری خست‌ته به‌رده‌می گریمانه‌ی ئاگر و سووتانه‌وه، ده‌سته‌کانی شاعیری خست‌ته به‌رده‌می ده‌رگای ف‌ین و که‌وتنه‌وه، ئ‌ح‌ی شاعیری خست‌ته به‌رده‌می ئه‌ستانه‌ی ته‌نیایی و مردنه‌وه.

ئه‌وه‌ی له‌ شیعره‌که‌دا ده‌بینر‌، ج‌ر‌ک‌ له‌ به‌زه‌ییها‌تنه‌وه‌یه‌ به‌ خود. (نیتشه) به‌زه‌ییها‌تنه‌وه‌ی ده‌خته‌ ن‌و چوارچ‌وه‌ی خراپه‌وه، چونکه‌ پ‌ی‌وابوو ئه‌وکاته‌ی ت‌ به‌زه‌ییت به‌ من د‌ته‌وه، له‌به‌ر ئه‌وه‌ نییه‌ منت خ‌شده‌و‌، به‌‌کو ب‌ ئه‌وه‌ به‌زه‌ییت به‌ من د‌ته‌وه، تا ئه‌و ترسه‌ له‌ خ‌ت دووربخه‌يته‌وه و ئه‌وه‌ی به‌سه‌ر من ها‌توو، وای نیشان بده‌ی که‌ ترس‌ک‌ نییه‌ و‌وبه‌‌ووی ت‌ بب‌ته‌وه، ئه‌مه‌ش وا ده‌کا به‌زه‌ییت به‌ من ب‌ته‌وه تا ترسی ئه‌وه‌ له‌خ‌ت دووربخه‌يته‌وه، ئه‌و شته‌ی به‌سه‌ر من ها‌توو، به‌سه‌ر ت‌ش ب‌ت. لای (نیتشه)، ئازار مر‌ق‌ به‌ه‌‌ز ده‌کا و پ‌ویستییه‌، ب‌یه‌ به‌زه‌یی به‌ چوارچ‌وه‌ی خراپه‌وه ده‌به‌سته‌وه، له‌و پارچه‌ شیعری خواره‌وه زیاتر قسه‌ له‌سه‌ر ئه‌م باب‌ه‌ته‌ ده‌که‌ین.

کا‌ت‌ مر‌ق‌ به‌زه‌یی به‌ ئه‌وی تردا د‌ته‌وه، ب‌‌چوونی جیاواز له‌باره‌ی ئه‌و به‌زه‌یییه‌وه دروست ده‌ب‌ت، به‌‌ام ئه‌ی به‌زه‌ییها‌تنه‌وه‌ به‌ خود واتای چیه‌، مر‌ق‌ کا‌ت‌ به‌زه‌یی به‌ خ‌ی د‌ته‌وه نیشانه‌ی چیه‌؟! نیشانه‌ی ب‌ه‌‌زییه‌تی یاخود نیشانه‌ی ئه‌وه‌یه‌ که‌ حه‌قیقه‌ت‌ک‌ که‌ له‌ن‌و خوددا هه‌یه‌ پ‌ویستی به‌وه‌ هه‌یه‌ ب‌ ئه‌وانه‌ی تریش ده‌ربکه‌و‌؟. سه‌رچاوه‌ی ئه‌و به‌زه‌یییه‌، ئازار‌که‌ که‌ له‌وانه‌ی تروه‌وه گه‌یشتوو به‌ خود. شاعیر له‌ ده‌رنج‌امی ئه‌و به‌زه‌یییه‌، خود‌کی به‌ه‌‌ز نمایش ده‌کا، به‌و واتایه‌ی به‌زه‌ییها‌تنه‌وه‌ به‌ خود، وای نه‌کردوو شاعیر بب‌ته‌ که‌س‌کی ب‌ه‌‌ز، به‌‌کو سه‌ره‌‌ای هه‌موو ئازار و نائوم‌‌دی و خیا‌نه‌ت‌ک‌، ه‌شتا به‌دوای هه‌وایه‌ک‌ ده‌گه‌‌ له‌ن‌و سه‌ری خ‌یدا که‌ ئازاره‌کانی به‌ک‌تا ب‌‌ن‌ت و خه‌مه‌کانی بکات به‌ ئاواز‌ک‌ ب‌ مانه‌وه‌ و ژیان. ((پ‌شنیاز:

له‌ گه‌‌ان و هه‌‌ها‌تن و که‌وتن مه‌ترسن..

به‌یانی هه‌ر وه‌کو ئ‌ستایه‌

سه‌دان به‌یانی د‌ت به‌‌ ده‌نگی که‌ه‌ش‌ر

من ز‌رم دیون له‌و به‌یانییه‌ ب‌‌مروه‌تانه‌

ئ‌تر خ‌م کا‌ت‌کم ناو‌‌ناوه‌ به‌یانی.))

له‌ ک‌تایی گه‌شته‌که‌یدا، شاعیر ده‌یه‌و‌ پ‌‌مان ب‌‌ که‌ له‌و ژیا‌نه‌ ماندوو‌که‌ره‌، مادام هه‌موو شته‌کان دووباره‌ن، که‌واته‌ ئازاره‌کانیش دووباره‌ن، ئازاری دووباره‌ش شایانی ئه‌وه‌ نییه‌ ل‌ی بترسی، به‌‌کو ده‌ب‌ت به‌‌ه‌موچه‌ی ه‌یج له‌سه‌ر کاغه‌ز‌کی له‌ ه‌یج و‌‌نای بک‌‌شر‌، ترسانیش له‌ هه‌‌ها‌تن و که‌وتن، له‌ کا‌ت‌ک‌دا که‌ به‌یانی هه‌ر وه‌کو ئ‌ستایه‌ و که‌ه‌ش‌ر‌ک‌ نییه‌ بقوو‌ق‌‌ن‌، ئ‌تر ده‌به‌نگیه‌، به‌‌کو ده‌ب‌ت

مرځ څي کاتک بد زتهوه ناوي بند به ياني و شهو ځ بد زتهوه ناوي بند شهو و ابردوو ځ بد زتهوه ناوي بند دو ځ، مادام خه ځکي له دهنگي که شه ځر ده ترسن، که واته هاتني به ياني ځ ټو ترسن ځکانه سوودي نيه، وهکو ده گوتر: ځ به خه ځکي زياتر خهز له مريشک ده کهن نه ځ که شه ځر، چونکه خه ځکي به دواي ټو شتهويه سكيان ټر دهکا، نه ځ ټو شتهي خه بهريان دهکا تهوه.

وهکو گوتمان (نيتشه) بهردهوام لهگه ټو ځ ځونه بوو که بازار مرځ به ځر دهکا، ځ به مانهوهي ئازاري لهگه ځ مرځ وهکو ځويستيه ځ، به گهوره دهزاني، ټو ځيوابوو مادام بازار مرځ به ځر دهکا، که واته ځويسته ځووبه ځووي بينهوه، ټه مهش ځچهوانه ي ديدگاي (ځپنهاوهر) بوو که ټه ميان ئازاري وهکو ځويستيه ځ نه ده بيني، ټه گهر ځي له سهره تادا (نيتشه) و (واگنهر) ي هاو ځي ههر دوو کيان له ځر کاريگهر ي ديدگا فلسه فيه کاني (ځپنهاوهر) بوون، به ځام دواتر بابهت و ټو ټوانينه کانيان ده به نه ټو قا ځ ځکي دیکه وه و له ځمه ځ ځ روانگه وه ځچوونه کاني (نيتشه) دڙي ځچوونه کاني (ځپنهاوهر) ده وه ستنه وه، به ځک ځ لهو مه سه لانه بابهتي ئازاره که هه ميره (نيتشه) ځيوابوو بازار ځويستيه نه ځ سزايه ځ ځت تووشمان هات ځت، ځ به مرځي به ځر لهگه ځ بازار ده جه نگه.

شاعير له م شيعره دا، ئازاره کاني ده به ستته وه به عه قه وه. ځيو ځندي ځوان عه قه و ځقيقت ځيو ځندي ځي سروشتيي و د سترکرد نيه، ټو ځيو ځندي ځيوست ځ بيرکردن و ځو. دنياي عه قه ځ ځقيقت د ځگ ځ و د ځو، ئينجا ټو ځقيقت ځ ځ ځقامي (و ځهم ځکان) دا پياس ځکا يان ځ ځستې (واقع) دا، گرنګ ځقيقت ځ ځه ي و واته عه قه ځي کاني ځ ځيدا م ځاس داو، يان د ځکر ځ ځين، عه قه ځ ځه ي و مانا کاني ځقيقت ځ ځ ځيدا م ځاس داو. دنياي عه قه، دنياي ورد بوون و ځ ځ واقع و و ځهم و ديار و ناديار و گشت و ځراورد کردني ټو گشت ځ ځگ ځ هيچ و در ځکردن و ځي کردار ځکان تا ئاستي گيشتن ځ ټو نجام. ټو کاتي عه قه ز ځرترين پرسيار ل ځدواي ځيدا ځد ځ، سلماندني س ځرک ځوتني عه قه ځک ځاسان ناک و ځت و. ځشک ځ پرسيار ځکان، ه ځگري و ځام ځکانن ل ځو ځياندا و ځشکي تريان د ځر ځو ځي پرسيار ي زياتر و بنيا تن ځري و ځامي زياترن.

ټا يا شاعير له م ده قه ځدا پرسياره کاني له کو ځوه سهرچاوه ده گرن؟ پرسيار ي مرځ ځره ځمي ونبووني ځقيقت ځک يان شته ځ، د ځ ټو ځقيقت ځ ونه بووني ه ځ، ځام ځسي پرسيار ځر ځ دوور ځ ځقيقت ځ يان ل ځو شته، ل ځ در ځنجامي ونبووني ټو شته ي ځدوايدا د ځگ ځ، تووشي گومان هاتوو، ځ ځ ځد ځو ځ ځگاي پرسيار کردن و، ټو گومان ځ ځ ځي دوور بخات و. پرسيار ځکان د ځست

لـ ملی و لـامـ کان ناکن لـ ئانی بوونی ناکن کی فیکریدا، یانی کاتی ئاشتبوون و ی پرسیار و و لـامـ کان پـیوـست نییـ بـ کـشـ فیکرییـ کانـ و، لـوانـ یـ بوونی کـشـی فیکری زیاتر، گومانی زیاتر و پرسپاری زیاتر دروست بکن، بـامـ بـ و لـامـی کـمترـ و .

ئه نجام:

(سـاو له بیکـتـی (داستان بهرزان)، هه و لـکه بـ دهرخستنی نهـنیـه شاراوهـکانی خود و دامـاـینی ئهـو دیوه کرـت و دزـوهی ههـمیشه وهـکو جهـوهـر نمایش کراوه. شاعیر گهـرهـکیهـتی نهـنیـهـکان ئاشکرا بکا، نهـنیـه خودییهـکان که ئازاری ههـمیشهـیین و هاوزهـمان لهـخـگری ئهـو پرسپاره گهـورانـهـن، مرـقـ دهـیهـو نمایشان بکا و بیانکاته کهـرهـستهـیهـک بـ خزانه نـو باوهـشی ئاسوودهـیی و حهـقیقهـتی زیندهـگی، حهـقیقهـتـک به ههـمان فـچـهـی ئهـو وهـهمه نهـخشـنراوه که کراوه به هـکاری مانهـوه و بوون، بوونـک که وهـهمه و درـیهـکی دیکهـی ژیاـنه، بـ زگارـبوون لهـو درـ گهـورهـیه که ناوی ژیاـنه، شاعیر وزهـی زیاتر کـدهـکاتهـوه، لهـ لـگـای ناسینی زیاتری خود و ئهـوی تر و گهـردوون و خودا.

سهـرنج:

ئهـو شیعهـی کاک (داستان بهرزان)، له ژماره (321) ی گـقـاری (اـمان) بـاوبـتهـوه، بـ خوـندنهـوهی تهـواوی شیعهـکه، دهـتوانن بـگهـنـهـوه بـ گـقـارهـکه.

پهـراوـزهـکان:

(1) فهـیلهـسوفـکی ئهـمانیهـ که (وهـهای گوت زهـردهشت) له دیارترین کتـبهـکانیهـتی، له چوار بهـش پـکـ ها تووه، به دهرـبـینـکی شاعیرانه نووسراوه. (نیتشه) لهـم کتـبهـدا، ههـوـی تـکـشـکانـدنـی خاچیدا. کورتهـی کتـبهـکه ئهـوهـیه که (زهـردهشت) دواـی ده سا گـشـهـگیری، له ئهـشکهـوت دـتهـ دهرهـوه.

(2) فهـیلهـسوفـکی ئهـمانیهـ، پـیواـبوو ئهـوهی که لهـم ژینهـ فهـرمانـهـواـیی دهـکا، عهـق نییه، بهـکو ئیرادهـیهـکی وهـحشیهـ که عهـق بهـکاردهـنـ بـ گشت مهـبهـسته هـشـهـکانی خـی، ئهـو ئیرادهـیهـ یشـهـی بوونه و ههـموو نهـهامهـتییهـکانی ژیاـن، لهـوهـوه سهـرچاوه دهـگرن. ئایدیالیستی تهـواو نهـبوو، هـیچ کهـس وهـکو ئهـو هـخنهـی له مهـتریالیزم نهـگرتـوه. ئیراده پهـیوهـست نییه به کات و شوـنـهـوه، واته خودی ههـبوونه و له دهرهـوهی کات و شوـنـهـ، کهـواته تاک و تهـنیاـیه. ههـرچه ند پلهـی بوونهـوهـر نزم بـت، ئیراده هـنـدهـی تر زـاـه بهـسهـر بوونیدا، بـیه کرداری ئاژهـهـکان، ههـمووی ئیرادهـیه، کرداری

مرځه‌کان هه‌ندځکې پ‌چراوه به عه‌ق‌ه‌وه، ته‌نیا کرداری مرځه به‌رزه‌کانه که زیاتر له‌سهر بنه‌مای عه‌ق‌ه نه‌ک ئیراده. (3) له ئه‌مانیا له دژي پایا ش‌ش‌شی کرد و چه‌ندین چاکسازي دروست کرد که بووه ه‌ی دروست‌بوونی ئایینی پر‌تستانت. جه‌ختی له‌سهر وازه‌نن له گ‌گ‌شه‌گیری کرده‌وه. زه‌واج له مه‌سیحیه‌تی استه‌قینه‌دا جگه له گونجانه‌کی سه‌پ‌نراوی مرځ له‌گه س‌روشته تاوان‌باره‌ک‌ی خ‌ی، زیاتر نییه، به‌ام مارتن ل‌ته‌ر هاوسه‌رگیری به جوان و پیر‌ز دانا.

سهرچاوه‌کان.

- 1: س‌او له بیک‌ت، داستان به‌رزان، ژماره (321) ی گ‌قاری امان.
- 2: چیر‌کی ئایینه‌کان، سل‌مان مه‌زه‌ر، و: لوقمان حاجی قادر
- 3: فله‌سه‌فه ب‌ ئه‌وکه‌سه‌ی ده‌یه‌و‌ت، د. نه‌بیل عبدالحمید عبدالجبار، و: هاوار محم‌د ه‌شید
- 4: سه‌فه‌ر به‌ره‌و منا‌ی به‌ که‌شتی گه‌وره‌بوون، ب‌ند باجه‌لان، ژماره (69-70) ی گ‌قاری گه‌لاو‌ژی نو.
- 5: فله‌سه‌فه و ژبان، فاروق ه‌فیق، سل‌مانی، 2009